

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE.

FŐMUNKATÁRS: DR. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Hogy leszünk az adóval?

Gönczy Béla e lap előző számában alapos figyelmeztetést tett közzé az önkormányzati testületek háztartásának rendezéséről szóló törvényjavaslat tervezetben meghúzódó veszedelméről. Azért mondom, hogy „meghúzódó”, mert ez a tervezet naivan „háztartás-rendezésről” beszél, valójában pedig a legjelentősebb alkotmányjogi alapokat érinti. Csak úgy *mellesleg* intézi el az egyházi adó ügyét és ezt is olyan könnyedén teszi, hogy a legtöbb ember aligha veszi észre, mi minden konzekvencia fűződik a rövidke paragrafushoz.

Gönczy is azon jajdul fel, hogy ha e javaslat törvénnyé lesz, csak húsz százaléknyi lesz az egyházi adó. De minek a húsz százaléka? Elismerem, hogy ez a kérdés rendezésre vár. Most ugyanis atekintetben, hogy az állami adó hányadában kivetett egyházi adó kiszámításánál mely állami adónemek vehetők tekintetbe, nincs határozott szabályunk. Némelyik helyen az egyházi adó mennyiségének kiszámításánál még a jövedelmi és vagyonadót is alapul veszik, ami szerintem helytelen. De a szóban levő törvényjavaslat tervezet már olyasmit mond, amit tán maga sem akar. Aki mondja ugyanis, hogy a jogsegély csak olyan egyházi adó behajtásához jár, amely nem haladja meg a *községi adóalap húsz százalékát* (45. § 1.). Ámde a községi pótdadó kirovási alapja (35. § 2.) a föld-, a ház-, a társulati- és a tantiéme-adó. A kereseti adó, amely a községé, nem alapja a községi pótdadónak. Tehát utána egyházi és iskolai adó sem jár. Az ügyvéd, orvos, kereskedő, iparos, a tisztviselő és más havidijas, a hetibéres és egyéb munkás mind ne jöhessen számításba a behajtható egyházi adó mennyiségének kiszámításánál?

Tehát csak az adók egy része vehető alapul s az is minden kivétel nélkül húsz százalék erejéig. Nem hivatkozom arra, hogy a változott viszonyok — például az odavesztett hadikölcsönök, a lebélyegzett készpénzek, az elértéktelenedett tőke- és értékpapír-vagyonok, az államsegély és a fizetéskiegészítések leszállítása — jelentékenyen megnövelték az egyházi adóból

teljesítendő szükségleteket, csak arra emlékeztetek, hogy a törvénytervezetnek ez a rendelkezése nem volna megfelelő akkor sem, ha az 1904. évi közállapotok változatlanul állanának fenn. Akkor pedig az egyetemes adóalap igénybevételének feltételül azt állapították meg, hogy az egyházközségben az adó legalább az állami adó tíz százaléka plusz személyi adó legyen. Ennek a lapnak az olvasói nagyon jól tudják, hogy Magyarországon sok olyan egyházközség van, amelyben a vagyonra való tekintet nélkül kivetett személyi adó többet tesz ki az állami adó tíz százalékánál. Tudniillik ahol eselédekből és napszamosokból áll az egyházközségi tagok nagyobb része. Tehát nem is kellett volna háború, anyagi leromlás, államsegély-elvonás stb., hogy ne legyen elég az engedélyezett legmagasabb adó. Azt pedig, ha a nagyméltóságú állam nem méltóztatik tudomást venni arról, hogy más a világ ma, mint volt a háború előtt, csak megértenők, ellenben ha annyi lélekzetet sem akar engedni, amennyit akkor vettünk, azt már csakugyan senki sem tudja nekünk megmagyarázni.

Hagyján. A második bekezdés még cifrább. A vallásfelekezethez ugyanis *országosan egysegés alapon* kell rendeznie az egyházi és iskolai terheit úgy, hogy a fenti korlátok közt maradjanak, mert különben egyházi és iskolai „terhei” behajtásához három év múltán mindaddig nem szabad hatósági jogsegélyt nyújtani, míg a kívánt rendezés meg nem történt. Nem akarok tréfálozni azzal, amire pedig a tervezet szövege nagyon csábít, hogy az egyház nem bánja, ha az ő „terheit” sohasem hajtják be. Hanem nagyon is komolyan rámutatok arra az alkotmányi sérelemre, amely ebben a bekezdésben elbujtatva van.

Egyházunk törvénye szerint az egyházi adó rendszerének és az adókulesnak megállapítása az egyházközség joga. Ez a szabály lehet helyes vagy helytelen, de ha helytelen is, megváltoztatása felől határozni az egyházi törvényhozás joga. Ez a paragrafus pedig ime kényszeríteni akarja az egyházat arra, hogy az adórendszert és adókulesot ne tegye egyházközségi hatás-

körbe, hanem egységes törvényhozással határozza meg.

Azt méltóztatik mondani, hogy ez nincs benne a paragrafusban. Hát így egyenesen kimondva nincs és bizonyára lehetséges a húsz százaléknál sehol sem magasabb egyházi adó felállítása úgy is, hogy mindegyik egyházközség külön határozza el. Azonban ime Piripócs a maga 150 lélekszámaival, akik közül aki keres, mind napszámos, a többi meg apró gyermek, sehogy sem tud kijönni a húsz százalékos teherrel, tehát kivét huszonötöt. Ennek folytán most már Debrecenben, Budapesten, Hódmezővásárhelyen stb., sehol sem lesz behajtható nemcsak a húsz százalékon felüli, de még a húsz százalékos adó sem, mivelhogy Piripócson huszonöt százalék az adó. Ezt a rizikót még sem veheti az egyház magára és ime kénytelen lesz, ha esetleg az elveivel ellenkezik is, egységes rendezés alá venni az adó-ügyet.

Én magam, amint azt e lap előző számaiban már megírtam, az adóügy központosításának vagyok barátja s arról vagyok meggyőződve, hogy erre, éppen egyházunk szabadságának biztosítása érdekében előbb-utóbb át kell térnünk. Azonban ennek a gondolatnak úgy vagyok barátja, hogy *magunk* diszponáljunk ilyen irányban, nem pedig kívülről kényszerítsenek bennünket.

Nem tartozom azok közé, akik az egyházi adónak állami oldalról maximálását feltétlen sérelemnek és egyházunk életére végzetes hatásúnak tekintik. Én a régi protestáns elv mellett vagyok, amely mindig modern marad, hogy nevezetesen az állam rendelkezési jogát nem vonhatjuk kétségbe. Ki kell bontakoznunk elvégre abból a középkori római katolikus ideológiából, amely szerint vannak leges approbatae és leges reprobatae, aszerint, amint azokat az egyház helyesli vagy nem. A protestáns gondolat mindenben, ami e világból való, elismeri az állam felsőbbbségét, hogy annál tisztábban állhasson ellent, ha kell, mindenben, ami nem ebből a világból való. Olyan kicsinyhitűnek sem szabad lennünk, hogy az egyházi adóval és más temporalékkal véljük egybekötöttnek a Krisztus országa sorsát. Megáll az Isten ígéje mind örökké és ha az igen tiszteletreméltó állam nem húsz százalékos, hanem egy fillért sem enged behajtani, a mi egyházunk, Jézus Krisztus igaz öröksége, akkor is élni fog. Minthogy él nagyon sok országban ma is minden állami jogsegély nélkül és élt minálunk magyaroknál sok üldöztetés között.

Tehát én kész vagyok elismerni, sőt hirdetni az államnak azt a jogát, hogy az egyházi adó maximumát az állampolgárok érdekében megállapíthatja. Nekem csak az eljárás őszinteség-hiánya ellen van kifogásom.

Nem hiszem ugyanis, hogy a belügyminiszter, vagy az ő törvényelőkészítő közgei annyira tökéletesen tájékozatlanok volnának a magyarországi közviszonyok felől, hogy ne tudnák,

miszerint Magyarországon nem sok olyan egyházközség van, protestáns oldalon pedig egészen bizonyosan nincs, amelyik a maximálisnak engedélyezett adónáljával többet ne volna kénytelen szedni. Ha ezt nem tudnák, az nagyon szomorú világot vetne a kormányzat ezen ágára.

Viszont ha ismerik, amint egészen bizonyosan ismerik az egyházi adózási viszonyokat, akkor meg semmi egyéb ez a rendelkezés, mint burkolt lehetetlenné tétele az egyházak működésének. Már pedig az nem várható a magát keresztyén jelzővel ékesítő politikai párt kormányától, hogy őszinte egyenesség helyett kerülő utat választva írta ki a magyar közéletből azt a nagy erőt, amelyet a magyar keresztyén egyház s azok közt a mi református egyházunk képviselnek.

Csak az lehet tehát e magyarázat, hogy maguk a törvénytervezet elkészítői sem gondolták végig ennek a rendelkezésnek a messze következtetéseit. Valaki kidobta a jelszót, hogy védeni kell az adóalanyt a túlterhelés ellen és a szépen hangzó jelszónak megfelelő képtelen rendelkezést tettek. Mintahogy ez a szépen hangzó jelszavakkal sokszor megesik.

Denique Carthaginem...

Ezekből sem tudok más következtetésre jutni, mint arra, amivel mindig végzem az énekemet: Nem szabad magunkat az állam kegyére bízni, úgy kell a dolgainkat berendezni, hogy akár mint rendelkezik is az állam, az a mi szent egyházunk jókedvvel haladását ne érinthesse.

Ennek a módja pedig: szerénység és alázatosság a földiekben, gazdagság és meg nem alkuvás a lelkiekben.

Kun Béla.

EBBŐL A VILÁGBÓL

Belkörü tűzbiztosítás.

Egyházkerületünk a kölcsönös, ma belkörünek nevezett tűzkárelleni biztosítás ügyét, már az 1862. évi augusztusi egyházkerületi gyűlésen is tárgyalta. Az 1868. évi októberi közgyűlés 129. számú határozatával, midőn kimondta, hogy a Pesti — ma Foncière Pesti — biztosítóintézettel szerződésre lép, ugyanakkor azt is elhatározta, hogy „az egyházker. tűzkármentesítési pénzalap javára megmaradandó 10% összeg (jutalék) kamatos kamataival eszközlendő gyarapodás végett, azonnal a takarékpénztárba tétetvén, oly pénzalapot képezzen, mely idővel a kölcsönös biztosítás életbeléptetését lehetővé tegye”. Ime, 62 év telt el a határozat meghozatala óta. Azonban a letűnt hosszú idő alatt a kölcsönös biztosítás megvalósítható nem volt.

Én, a második biztosítási időszak lejártá előtt, a *Sárospataki Lapok* 1889. évi szeptember 30-án megjelent számában, tehát 41 évvel ezelőtt

szót emeltem a kölcsönös biztosítás életbeléptése érdekében. Kimutattam, hogy az első 10 évben 31,101.99 frt, a második 10 évben 57,440.61 frt volt a biztosítóintézet tiszta haszna. Tehát 20 év alatt 88,542.60 frt. — Kimutattam azt is, hogy 20 év alatt 178,997.92 forint díjat fizettünk, amelyből a kártérítés 54,640.39 frt volt, jutalék címén pedig 35,814.93 forint adatott ki. És hogy az egyházker. tűzkármentesítési alapja 188 végén 27,055.03 frt volt.

Ugyanakkor foglalkoztam, kibocsátott mérlegai alapján, a Fonciére-Pesti biztosítóintézet vagyoni helyzetével is. Ráműtattam, hogy amíg 1880-ban a Pesti biztosító a Fonciére-el egyesült, az alaptőke 10 millió aranyforintban lett megállapítva, amiből azonban, az 1889. évről kiadott mérleg szerint, csak 5 millió volt befizetve. Azonban a 10 millió alaptőke, az 1882. évről kiadott mérleg szerint, már 3 millióra, 1884-ben pedig 2 millióra lett leszállítva, mert az üzleti eredmények oly rosszak voltak, hogy évről-évre nem tudott az intézet osztalékot fizetni a részvényeseknek. Szavaimra azonban semmi visszhang nem támadt.

A kölcsönös biztosítás ügyében, 1883-ban a Konvent is lépéseket tett. 1885-ben a nagybányai egyházmegye adott be e tárgyban javaslatot egyházker. gyűlésünkhöz, amely azonban a Konvent még megvitatás alatt álló javaslata miatt mellőzve lett. Az 1886. évi májusi egyházkerületi gyűlés 17. sz. a. tárgyalta a Konvent tervezetét, de nem fogadta azt el, mert sem indokolással, sem számtételekkel nem volt alátámasztva. Ennek folytán, 1889-ben, a nagybányai egyházmegye megismételte javaslatát, amelyre 95—1889. sz. alatt felhívták az egyházmegyék nyilatkozattételre. A régi felsőszabolcsi egyházmegye nemcsak hozzájárult a nagybányai javaslathoz, de egy 21 pontból álló alapszabálytervezetet is terjesztett be, amely a 291—1889. sz. egyházker. határozattal, a még beérkező javaslatokkal együtt, egy bizottsághoz fűtetett át, amelynek az is megbízása volt, hogy egyidejűleg a biztosítóintézetekkel is tárgyaljon. A bizottság, bár úgy nyilatkozott, hogy „a kölcsönös tűzbiztosítás eszméjét osztatlanul pártolja s annak életbeléptetését óhajtja”, tekintettel a Magyar-Franciának az eddigiekkel szemben igen kedvező ajánlatára s félvén a kockázattól, elejtette a kölcsönös tűzbiztosítás megvalósítását. S az 1890. évi egyházker. gyűlés — miután közben az Első Magyar és a Fonciére is a Magyar-Franciához hasonló ajánlatot tettek — 333. a) számú határozatával, 47 szavazattal 21 ellenében a szerződést a harmadik időszakra is a Fonciére-rel mondotta ki megkötendőnek.

Ezek után a kölcsönös biztosítás ügye hosszabb ideig el volt hallgattatva. Legutóbb, 1913-ban, a mostani felsőszabolcsi egyházmegye hozta azt szőnyegre. Javaslatait egyidejűleg közölte az egyházker. összes egyházmegyéivel, amelyek közül 10 magáévá tette a javaslatot. A bihari ellenezte, a többiek feltételekhez kö-

tötték hozzájárulásukat. A felsőszabolcsiak ezen javaslata, a fentebb már közlötteken kívül — miután a harmadik biztosítási időszakról hiányosak az egyházker. jegyzőkönyvek adatai —, csak az 1902—1911. évek eredményeit tüntette fel, amelyek szerint fizettünk díjakban 10 év alatt 309,512.96 K
Ebből kártérítés 98,449.74
„ jutalék 128,675.99 227,125.73 K
Tiszta nyeresége az intézetnek 82,387.23 K

Az ötödik és a most folyó hatodik biztosítási időszakról ismét nagyon hiányosak az egyházkerületi jegyzőkönyv adatai. De a fenttalálható adatok is mind a mellett bizonyítanak, hogy évről-évre jó üzlet a velünk kötött biztosítás. Mutatja ezt az is, hogy legutóbb is hat intézet versenyzett az üzlet elnyeréséért. De egészen természetes is, hogy egyházaink biztosítása kiváló, jó üzlet. Részben, mert a kockázat nagy területre s kisebb tételekre oszlik; részben pedig azért, mert a biztosított tárgyak erkölcsi testületek feltett vagyonát képezik.

Ha ezek a biztató körülmények nem szolgáltattak volna kellő alapot arra, hogy a 62 évvel ezelőtt kitűzött cél megvalósítása iránt megtegye egyházkerületünk a szükséges lépéseket, előttünk áll cáfolhatatlan bizonyítékul az erdélyi egyházkerület, ahol 1909 január 1-től életbe van léptetve, — önbiztosítás cím alatt — a kölcsönös tűzbiztosítás.

Már az 1913. évi felsőszabolcsi javaslat rámutatott az erdélyi egyházker. igazgatótanácsának 1912. évi október 24-én kelt jelentéséből a következőkre:

„Az önbiztosítási alapunk biztatólag gyarapodik s a jó Isten segítségével, nem is hosszú idő után, hatalmas tőkével fogja gazdagítani egyházkerületünket s meg fogja velni vagyonának alapját, mert ma, mint egyházkerületnek, nincs semmije.”

„Az önbiztosítási alap állása volt a múlt évi jelentésünk alkalmával . . . 58,043.75 K
Folyó évi díjak 29,016.30 K
„ „ kamatok 2,321.72 K
Összesen 89,381.77 K

Ebből kezelési díj . . . 1,949.—
Tűzkárokkért (5 eset). 1,750.— 3,699.— K

Maradt tisztán 85,682.77 K”

Az önbiztosítási alapot az erdélyi egyházkerület egy 15 §-ból álló szabályrendelettel, egy fillér alaptőke nélkül, minden költséges szervezettel mellőzésével valósította meg. A 13. § szerint azonban a biztosítási díjat meghaladó esetleges károk fedezésére 50,000 K kölcsönt vett fel, 5%-os kamatra. De, íme, már a negyedik évben, a fenti kimutatás szerint 85,682.77 K tőkével rendelkezett.

1926 november 6-ról kelteve, az igazgatótanács, kérésre, közölte velem az előző 5 év adatait. Ezek szerint:

1922. évben díjakból befolyt .	162,080.40 L
1923. „ „ „	166,775.19 L
1924. „ „ „	170,241.19 L
1925. „ „ „	175,395.34 L
1926. „ „ „	175,395.24 L

Ugyanez értesítés szerint a kiadások összege évenként, átlagosan 15—20,000 Leu.

1930 április 30-ról keltezve pedig a püspöki hivatal arról értesített, hogy 1929-ben díjakból befolyt 459,470.— L

Viszontbiztosításra

kiadva 216,114.—

5% kezelési jut. az

egyház. pénz-

tárnokoknak 18,701.—

234,815.— L

Tiszta jövedelem 214,925.— L

A kezdés következő :

Minden egyház kap egy bevallási lapot, amelyre feljegyzi a biztosítandó tárgyakat s biztosítási értékét. E bevallási lap rovatai egyeznek a törzskönyv rovataival. Ezeket az adatokat az egyházmegyei pénztárnok, esetleg valamely azzal megbízott, egy törzskönyvbe gyűjti össze, amelyben minden egyháznak külön lapja van. A harmadik nyomtatványba az egyházak egyesített adatai kerülnek, amely nyilvántartja a változásokat, a fizetendő és kifizetett díjakat. Ugyanez a nyomtatvány szolgál az egyházkerületnél vezetett nyilvántartás céljára, ahol csak az egyházmegyéek egyesített adatai vannak feljegyezve.

Itt áll tehát előttünk a követendő példa, elég bő megvilágításban, amelyet már 21 éves múlt igazol. A hivatalos kimutatások alapján közölt eredmények kétségtelen bizonyítékot nyújtanak, hogy a *belkörü biztosításból jelentős jövedelmi többlet várható*, amire — sajnos — nekünk is felettebb szükségünk van. Ezenfelül nem kicsinyelhető le az az előny sem, hogy a kezelési költségek nem tőlünk távolállók, hanem testvéreink javára szolgálnak. Az esetleges károk elbírálásánál pedig nem az üzleti érdek, hanem a testvéri szeretet vinné a döntő szerepet.

Újabban, bizonytalán a súlyos gazdasági viszonyok miatt, mindig több szó esik a belkörü tűzbiztosításról. Őszi egyházker. gyűlésünkön is jelentős figyelemben részesült. Püspök úr pedig, mint gyakorlati tételt tűzte ki a Lelkészegyesület ezévi 2. számában, az ORLE részéről megvitatás, egységes közvélemény kialakítása végett. Ecélből felhívta a lelkészegyesületeket, hogy állapítsák meg, hogy „egyházmegyéjük egyházai 1900—1930. végéig mekkora összeget fizettek be, a mostani tűzbiztosítás szerint, tűzbiztosítási célokra? Ez idő alatt milyenféle és hány tüzeset történt és milyen értékű kárpótlás fizettetett ki. Milyen jövedelmi többlet és egyéb előny várható a belkörü tűzbiztosításból? Egyházkerületi, vagy az egész országra belkörü tűzbiztosításnak milyen előnyei és milyen hát-

rányai vannak? Nem lehetne-e a belkörü tűzbiztosítást összekapcsolni kötelező belkörü jég-biztosítással, baleset elleni, vagy életbiztosítással stb.”

A fontos kérdés előrevitelére nem látom alkalmasnak, az egyházmegyénként össze-gyűjtendő adatokat. Az egyes egyházakból be-érkező 30 évi adatok sok esetben nem megbiz-hatók. A közbeeső 10 éves pénzleromlás is za-varja a helyes adatok megállapítását. De bár-milyen pontosak legyenek is az egyes egyház-megyéek adatai, azokból nem állapítható meg, *milyen jövedelmi többlet várható, a belkörü tűz-biztosításból*, mert nincs módjukban megállapítani, hogy a kárfizetéseken kívül, *mennyi jula-léket fizetett ki a díjakból a biztosító társulat.*

Arra a kérdésre, hogy *egyházkerületi, vagy az egész országra kiterjedő belkörü tűzbiztosításnak milyen előnyei és milyen hátrányai vannak?* — véleményem az, hogy helyesebb csakis az egyházkerületre kiterjedő belkörü biztosítás mellett állásfoglalnunk. A kérdés megoldása feltétlenül könnyebb, ha az egyes egyházkerü-letek, a maguk hatáskörében készítik el az erre vonatkozó terveket s teszik meg az életbelép-tetés iránt a szükséges intézkedéseket. A négy egyházkerület vezető tényezői sokkal nehezeb-ben fognak ebben a kérdésben egyező véle-ményre jutni, mint egy egyházkerületéi. Az egész országra kiterjedő kölcsönös biztosításnál már központi szervre is feltétlenül szükség volna s a különféle érdekek nehezebben vol-nának összeegyeztethetők.

Kötelező jégbiztosítással, baleset- vagy élet-biztosítással pedig egyáltalán nem javaslom a kérdést összekapcsolni. Nálunk a drága jég-biztosítás, továbbá a baleset- és életbiztosítás távolról sincs annyira elterjedve s egyáltalán nem vagyunk azokhoz annyira beidegződve, hogy annak *kötelezővé tétele* nagy visszahatást ne váltana ki. Ezzel a mindsűrűbben felkarolt belkörü tűzbiztosítás eszméje is, a legnagyobb valószínűség szerint holtvágányra kerülne s végleg eltemettetnék.

Vas Mihály.

A debreceni nagytemplom képét viseli az árvabélyeg: igen, templomot építünk azokkal, a szeretet, a kötelesség templomát!

TÖVISEK ÉS VIRÁGOK

Hogy fest a gyakorlatban a sem nem egységes, sem nem egyházrészeges gyülekezet?

Ezt az írást egy „tépelődő egyházrészeges”-től kaptuk :

„Nagy akadémiában vagyok. Keresem a papomat s nem találok. A Csapókörzetben lakom s nem lelek olyan halandót, aki megmondaná, hogy ki az én pásztorom.

Hétfőn reggel szól a gyerek, hogy a tanító

úr a keresztelei jegyemet kéri. Meg lesz délre — mondom. Elmegyek a csapóucei parókiára.

— A fiam keresztelei jegyét kérem.

— Azt nem itt adják ki — így a kis tiszteletes.

— Hát hol ?

— A központi lelkészi anyakönyvi hivatalban.

Elmentem.

Kedden eszembe juttatja az asszony, hogy el kellene már járni a lakónk árva gyermekének ruhaügyében. Beállítok újra a csapóucei parókiára :

— Egy kis árva dolgában járok — köszönök be.

— Azzal itt nem foglalkozunk — intéz el a tiszteletes.

— Hát hol ?

— A piacuccai körzet lelkészénél.

Elmentem.

Szerdán valami iskolaügyben akadtam fel. Bekopogtatok a tiszteleteshez.

— Tavaly más körzetben laktam, ott járt a fiú iskolába, szeretném, ha átjöhetne a szomszédiskolába. Tessen átíratni.

— Azt csak az iskolaszéki elnök teheti meg.

— Hol ?

— Az ispotályi körzet lelkészi hivatalában. Elmentem.

Csütörtökön kiütött a baj a házashiam, meg a menyem között. Egy kis békességet kellene köztük csinálni ; de ha én próbálom meg, megérzi a menyem, ha meg az anyjok, az egész körzetből elszáll a békesség. Majd segít a papom. Újra elmentem a parókiánkra. Lapanaszolom az esetet a tiszteletesnek, aki nagy türelemmel elmagyarázta, igaz, hogy írásból, könyv nélkül ő sem tudta, hogy a csapóucei körzet parókiáján lakó lelkész a mesteruccai részt gondolzza, viszont a csapóucei körzet pásztorja a mesteruccai egyházzrészben lakik ; hát ott próbálják szerencsét.

Nem értettem a dolgot, de elmentem.

Pénteken beizen a beteg lányom a klinikáról, hogy szeretne úrvacsorát venni. Elmegyek a parókiánkra s a tiszteletes kioktat — már egészen jóbarátok lettünk —, hogy a klinikákat a belmissziói lelkész látogatja.

— Hol lakik ?

— A diakonisszaházban.

Elmentem.

Szombaton már paprikás hangulattal keltem fel. Ez mégsem jól van így, erről tenni kell valakinek. Megkérdem a tiszteletest, hova menjek panasza. Láttam, hogy egy kicsit zavarba jön, végül is még annak a gyanujának adott kifejezést, hogy ez a moderátorra tartozik.

— Hol lakik ?

— A piacuccai egyházzrészben.

Elmentem, de nem volt szerencsém, mert ő meg a péterfiai egyházzrészbe utasított, hogy ott lakik a presbiterium elnöke.

Elmentem.

Vasárnap nagy megkönnyebbüléssel értem. A templomban csak megtalálom a papomat s nem halok meg anélkül, hogy legalább egyszer ne lássam. Takaros, jóformájú ember prédikált, valami nagy tisztesség sugárzott le róla.

— Ez a csapóucei lelkész ? — kérdem a szomszédomat.

— Nem, ez a Kossuth-uccai egyházzrész lelkése.

— Hát a csapóucei hol van ?

— Az Árpádtéri körzet templomában.

Boldogságos Isten, hét papot tartunk, az apraját nem is számítva, s nekem egy se jutott.

— Hát aztán ki választotta nekem ezt a papot, aki nem az enyém ? — kérdem a szomszédomat.

— A Nyilas-telep, meg a kertség.

— Hogy rekedt volna sárba velük az autóbusz ! De ezt már, mint jó keresztyén, kívül mondtam.

— Míg teljesen meg nem habarodok, csak azt mondja meg nekem, ember, van-e ebben a nagy faluban olyan jótételek, aki meg tudná azt nekem magyarázni, egy egyház vagyok-e hát én, vagy *hél* ? Zúgolódok tovább.

— Menjen el kelmed a lelkészértekezleti jegyzőhöz, az szokta ezt ékesen felfejteni. Igaz, hogy arra a kérdésre : Magadtól mondod-e te ezt, vagy mások beszéltek neked (Ján. 18, 34.) — máig is adós a felelettel, de kelmednek kevesebb is elég lesz.

— Hol van ?

— Azt voltaképpen bajos megmondani, mert az Árpádtéri körzet papja ugyan, de nem ott lakik.

Hát ha ez így tart tovább s külön gyülekezetté nem alakulunk a magunk külön papjával, de minél hamarabb, nagyon könnyen megeshetik, hogy elmegyek a — *Szent-Anna uccai körzetbe*.¹

*

A két tojás és az egységes liturgia. Boldogult jó Szabolcskánk adomája volt : Templomra kéregettek egyik alföldi nagy gyülekezetben. A megindult szívű matróna adott egy tojást. Az öreg gazda megmozdul a patkán, vissza kiáltja a gyűjtőt s szól az öreg Baucisnak : adj neki még egyet ; *ha templom, hát legyen templom !*

... Az istentisztelet egysége s magasabb összhangja érdekében minden theoria, az új liturgiás² könyv is előírja azt a követelményt,

¹ A mi véleményünk az, hogy így még tréfából sem szabad beszélni. S hogy mégis közöljük ezt az utolsó mondatot is, annak az az oka, mert *nem tréfából* is nagyon sokan beszélnek így ma Debrecenben, és erre az illetékeseknek nagyon jó volna alaposabban és idejében felfigyelni, mert ma már végkép nem lehet az egész ügyet azzal elintézni, hogy „hadd hulljon a férgesse !”
Szerkesztő.

² No már itt egész nyilvánvalóan nem Debrecent szűrja a tövis, merthogy Debrecent a Zsinat köztudomás szerint kivette az új liturgiáskönyv érvénye alól. Vagy nem ?
Szerkesztő.

hogy imádság, beszéd, sőt még az ének is egyazon gondolat körben mozogjon, a főtémát hordozza s teljes összhangban biztosítsa a vezérmotívum érvényesülését.

Az egyik vicinális állomásnál fekvő (igazán : fekvő) nagy gyülekezet orgonistája oldja meg legeszményibben az egység kérdését, amikor orgonás esketés alkalmával c-mollban rázendíti :

Gyere velem akáclobos falumba . . .

Ha összhang, hát legyen összhang !

Vagy talán az öreg kántornak van igaza ? Az ismert recept : gyöngyharmat, liliom . . . szerint készült szokványos esketési beszédre ez a megfelelő tus !

Figyelő.

IRODALOM

Él a Jézus, a mi fejünk. *A keresztyén hit védelmére és erősítésére írta Uray Sándor. — Sylvester, Budapest. Kis 8°, 48 lap Ára?* — Krisztus istenségének nagyvonalú, kedvesen, fordulatosan és szemléletesen megírt apológiája ez a füzet, központban a Krisztus feltámadása realitásának bizonyításával és védelmével. Minden sorából látszik, hogy az a mélyen hívő lélek és az az igen gyakorlott, népszerű bizonyítékvélelő előadó írta, akinek mi a szerzőt régóta ismerjük és becsüljük nagyon sokakkal együtt széles Nagy-Magyarországon. A füzet a legyszerűbb ember által is megérthető s így tömegterjesztésre kiválóan alkalmas. *R. I.*

HALOTTAINK

Kisjártzi Szeless László. nv. közigazgatási bírósági tanácselnök, felsőházi tag, a dunamelléki egyházkerület és a kecskeméti egyházmegye tanácsbírája, a kecskeméti református egyházközség rendkívüli munkásságú és érdemű főgondnoka márc. hó 28-án, életének 65. esztendejében, hosszas szenvedés után elhunyt. Egvike volt a legkiválóbb magyar református „világiaknak”, akiket valaha kitermelt magából a történelmi magyar nemesi középosztály. A két kiváló, megáldott lelkű és munkájú kecskeméti pásztorral, az „építő” pásztorokkal e mintaképeivel (az „építő” szónak mindkét értelmében) szoros baráti és munkatársi egységben, nyugalmi éveit, hatalmas szellemi és egyre gyöngülő testi erejét egészen az ő szeretett kecskeméti ekkleziájának ajándékozta, úgyszólván végső lehelletéig a családapa gondosságával hordozva annak ügyeit nemes szívével. A csöndes, finom, befele élő ember egyháza szolgálatában szemlátomást mind mélyebben nőtt bele egyháza lelkébe is. Véletlenül tanuja voltam annak a felejthetetlen jelenetnek, amikor ez a nagyelméjű tudós jogász — aki első

látzatra, mint a családtalan idős emberek legtöbbször, némileg rideg benyomást tett — legelőször életében vett részt vasárnapi iskolai tanításon : beült a kicsinyek közé, egyre fokozódó érdeklődéssel figyelte a munkát s a végén könnyeborult a szeme és boldog meghatottsággal mondá : „*Sohase hittem volna, hogy ez ilyen szép és jó munka!*” — Élete egyébe vált a kecskeméti szép nagy egyház legutóbbi évtizedes történetével : ez a történet pedig példaként világol minden magyar református „nagy-egyház” előtt és a Szeless László élete minden magyar református egyházi dignitárius előtt. Áldás drága emlékére ! *R. I.*

KÜLÖNFÉLÉK

A debreceni egyházmegye közgyűléséről, amely a folyó hó 9-én tartatott, következő számunkban hozunk tudósítást.

A debreceni tanyavilág egyik nevezetes pontján, az Ebesen megalakult a református egyházkerület, amelynek gondnokává a hitbuzgóságáról, jótékonyágáról és lelki finomságáról ismeretes Balogh István debreceni földbirtokos, presbíter választatott meg. A debrecen-háromhegyi külsőségi iskola körül csoportosult református gyülekezet új harmoniumát, keresztlő és úrasztali edényeit — mind a hívek áldozatkészségéből — húsvét másodnapján vette először használatba, az isten tisztelet keretében adva értük az Úrnak hálákat. Mindezek nagyon örvendetes jelenségek, amelyek világosan mutatnak arra, hogy a nagy szétszórtságban élő debreceni református „tanyasi” atyafiak igazi lelki szomjúságot éreznek s hálásak az Ige ajándéka iránt, amelyet az ő nagy egyházuk már tíz év óta rendszeresen, ha nem is sűrűn, ki-kijuttat hozzájuk. De egyúttal arra is figyelmeztetnek, hogy a tanyai isteni szolgálatok ellátásának eddigi módja a félmegoldásnál is kevesebb és a tanyai lelkészségek felállítása föltétlen szükség. Már a megvalósítás küszöbén volt a két tanyai lelkészség fölállítása, amikor a gazdasági helyzet katasztrófális rosszabbodása arra készítette tavaly a debreceni egyházat, hogy elhalassza azt. Azóta azonban 10 %-os adóemelés történt és most már igen kívánatos volna, hogyha ennek ellenértékeképpen a tanyai hívek megkapnák régi vágyuk teljesedését. Mert a szekta még az isten-gyűlölet közben is végzi a maga alig ellenőrizhető munkáját a debreceni tanyák világában s ezzel a munkával csak a rendes pásztori tevékenység veheti föl a versenyt, nem pedig a bármily buzgó és jóakarátú alkalmi, havonkénti és nagy ünnepenkénti kiszállások.

Hézső Pál és neje egy hold földet adományoztak a hódmezővásárhelyi gimnázium munkájának. Legyen az adományon is, az adományozón is a jókedvű adakozót szerető Isten nagy áldása !

A „Magyar Egyház“ c. amerikai református lap márciusi száma kipellengérezte a lapunk január hó 24-iki számában a Különfélék közt megjelent „32 éves“ kezdetű sajnálatos közleményt, tekintet nélkül arra, hogy mi azt, mint kakuktojást, már a következő számban a legteljesebb mértékben dezavualtuk. A jobbik esetet tesszük föl, t. i. azt, hogy laptársunk ezt a következő (január 31-iki) számot akkor, amikor sietett bennünket kitanítani, még nem látta. Reméljük, azóta már megkapta és tudni fogja a kötelességét. Mi adandó esetben szintén tudni fogjuk a magunk kötelességét lapunk becsülete és jó híre iránt, amelyre az ő és az új világban egyaránt vagyunk olyan érzékenyek, mint tisztelt laptársunk a magáéra.

Lelkészmeghívás. A császlói gyülekezet (szatmári egyházmegye) Bélteky Gyula örökébe Filep Gusztáv fehérgyarmati segédlelkészt hívta meg pásztorául, ki igen értékes tagja a legifjabb lelkészmegegyezésnek. Életére, munkájára, gyülekezetére Isten áldását kérjük.

Csere. Csernyi Zoltán szabolcsbákai és Bakó Gyula barcikai lelkészek, a két presbiterium közös megegyezésével és felettes hatóságai jóváhagyásával lelkészi állásukat megcserélték.

Vallásitanító-lelkészi állás betöltése. A hódmezővásárhelyi presbiterium I. sz. vallásitanító-lelkészi állására egyhangúlag Nagy Béla hódmezővásárhelyi segédlelkészt hívta meg, ki több évet töltött külföldön s igen komoly és derék tagja a legifjabb lelkészi gárdának.

Nagyváradon Szilágyi Lajos volt presbiter végrendeletében összes vagyonának felét a református egyházra hagyta, mely értéknek négyötödrésze a réti imaház költségeinek törlesztésére, egyötöde pedig szegény iskolás gyermekek segélyezésére fordítandó.

A mezőtúri KIE a város főterén gyönyörű, hatszobás helyiségbe költözött, cserkészcsapatával együtt.

A makói felsőkereskedelmi iskolai leányok, a reálgimnáziumi leánytanulók és leánypolgári iskolai növendékek részére két csendes napot tartottak. A leányok két csoportra osztva foglalkoztak a Biblia alapján ama nagy kérdésekkel, amelyek életkérdései ma a református nőlelkivilágának. Az ilyen csendes napok a leánynevelésnek nélkülözhetetlen tényezői.

A szegedi református egyház a szegények megvendégelésére húsvét vasárnapján szeretetvendégséget rendezett.

A győri református egyházban a lelkipásztor rendszeres kórházlátogatása mellett két gyülekezeti tag végzi a köz-kórházban levő református betegek látogatását és lelkigondozását.

Kolozsvárott 43 vasárnapi iskolai csoport működik, amelynek az összlétszáma 1233, vezetőjük 45 van, amelyből 14 leány és 31 fiú. Az Én Kicsinyeim c. gyermeklapot 550 példányban járatták.

A hódmezővásárhelyi városi közgyűlés elé indítvány tétellett az italmérő-helyiségeknek hetenként 36 órán keresztül zárvatartása iránt. Egészen természetes a mai „keresztény“ Magyarországon, hogy a vasárnap megszenteltetését célzó indítvány nem fogadtatott el. — A dolog szomorúságában csak az az örömdetes, hogy volt református presbiter, aki felszólalt az indítvány mellett.

Pályázati hirdetés. A debreceni református tanítónőképzőintézet I. osztályába az 1931—32. iskolai évre felvétetnek azok a tanulók, akik életük 14. évét betöltötték, de a 17. életévet még nem érték el, továbbá, akiknek erkölcsi magaviselete kifogástalan és a polgári iskola, a fiú- vagy leányközépiskola IV. osztályát legalább általános jó osztályzattal elvégezték, vagy a folyó iskolai évben elvégzik. A felvételt kérő folyamodványok az intézet igazgatóságához címezve, legkésőbb folyó évi június 1-ig adandók be. Azok a folyamodók, akik előtanulmányaik során valamely tantárgy tanulása alul fel voltak mentve, sikeres felvételi vizsgálatot tartoznak tenni a tanév elején. A kérvényhez a következő okmányok csatolnandók: 1. születési anyakönyvi kivonat; 2. újkeletű hatósági orvosi bizonyítvány arról, hogy az illető éptestu, érzékszervei teljesen egészségesek, beszélő szerve és színérzéke hibátlan és hogy a tanítónői pályára alkalmas; 3. iskolai bizonyítvány annak igazolására, hogy folyamodó a polgári iskola, fiú- vagy leányközépiskola négy osztályát legalább általános jó osztályzattal elvégezte. Ha folyamodó a kérvény beadása idején a IV. osztálybeli bizonyítvánnyal még nem rendelkezik, ez esetben a III. osztálybeli bizonyítványát és a IV. osztálybeli félévi értesítőjét csatolja; 4. azok a folyamodók, akik a folyó iskolai évben mint rendes tanulók iskolába nem jártak, községi előjárásági bizonyítványt is tartoznak mellékelni erkölcsi magaviseletük kifogástalanságáról. A felvételre kijelöltek folyó évi június hó 28-án d. e. 9 órakor vizsgálatot tesznek a zenei hallásból. A felvétel e vizsgálat eredményétől is függ. A folyamodók okmányaikhoz egy negyedréte borítékot is mellékeljenek. Egész évi tandíj 70 P, mellékdíjak összege 27 P. A tandíj félévi előleges részletekben, a mellékdíjak a beírás alkalmával fizetendők. A növendékek 20 százaléka tandíjmentes. Az intézettel egy épületben elhelyezett polgári leányiskolával és leányközépiskolával közös internátusban (igazgató Konez Aurélné leánygimnáziumi igazgató) a következő díjak állapítottak meg: I. csoport (a növendékek 50%-a) évi 816 P, II. csoport (a növendékek 25%-a) évi 656 P, III. csoport (a növendékek 25%-a) évi 496 P. Minden csoport fizet még évi 16 P felszerelési díjat. A tanítónőképzőintézetbe felvételt kérő növendékek az internátusba való felvételüket az igazgatótanácshoz címzett, a tanítónőképzőintézet igazgatóságához folyó évi június 1-ig benyújtott folyamodványban kérhetik, amelyhez a II. és III. csoportba felvételüket kérők újkeletű, hiteles, a család fő polgári állását, vagyoni állapotát, jövedelmét, a családtagok számát, azok életkorát és a család fő közvetlen gondozása alatt álló gyermekek számát feltüntetendő községi bizonyítványt is csatoljanak. Vidéki tanulók vonattal vagy autóbusszal való bejárását csak *kivételesen* engedélyezzük. Az engedélyezés iránti kérvény a felvételi kérvénnyel egyidőben adandó be. Az *intézet igazgató-sága.*

TARTALOM: Kun Béla: Hogy leszünk az adóval? — Ebből a világból: Vas Mihály: Belkörü tűzbiztosítás. — Tövisek és virágok. — Irodalom. — Halottaink. — Különfélék.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

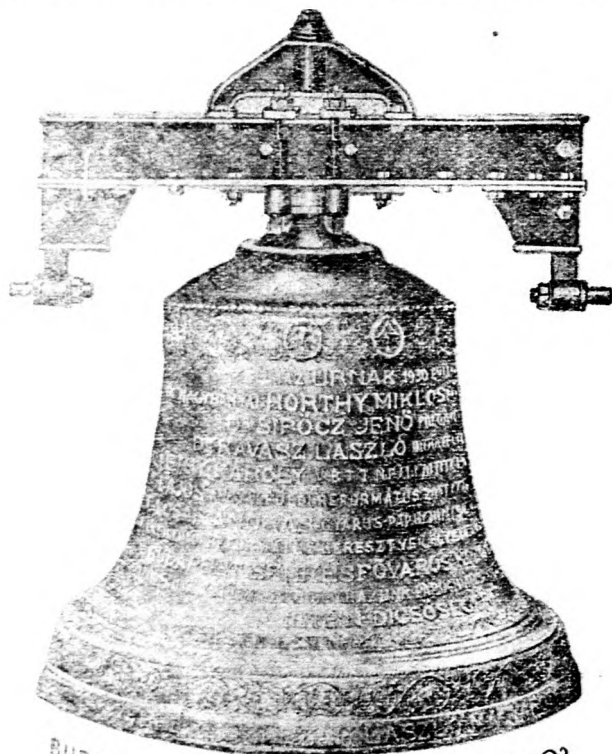
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormány-díszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve, 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitünő tűtöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsir-bödönök, dísznőölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1931-879

Legszebb ajándék!!

Dr. Révész Imre: **Imádkozó magyar** című imakönyve a református közönség számára.

Papírkötés, vörös metszéssel	Pengő 1:20
Egészvászon, vörös metszéssel	2:20
Párnázott, díszvászon, vörösmetszéssel . .	4:50
Párnázott, valódi bőrkötés, aranymetszéssel, tokban	8:40

Konfirmációi ajándéku legalkalmasabb és a magyarországi legnagyobb egyházak által elismerésben részesített és állandóan vásárolt

Dr. Erdős Károly: **Az én vallásom** című kis könyve, ára — 66

Harmadik, bővített kiadás. Eddig 38,000 példányban forog közkezen.

Legfinomabb celluloid kötésű, új énekeskönyvek, aranydíszítéssel 11.—

Legkisebb, új énekeskönyvek, legfinomabb bibliapapíron nyomva, igen finom és rendkívül ízléses bőrkötésben 14.—

Ezenkívül dísz-zsoltárokban és imakönyvekben óriási választék!

Dr. Halmi János: **Református keresztyén Kis Káté a Heidelbergi Káté alapján.** 1.—

Nagy István: **Debreceni konfirmációi Kis Káté** — 20

Dr. Révész Imre: **Öntudatos hit** . . . — 60

Dr. Ferenczy Gyula: **Kálvinista Kis Káté** 1:60

Konfirmációi emléklap, egyszínű nyomás — 16

” ” kétszínű nyomás — 12

” ” négyszínű nyomás — 20

„MÉLIUSZ“
könyv-, zenemű-, papír- és írószerkereskedés
Debrecen, Ferenc József út 26.